

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni, hajdu-böszörményi és székelyhid-kerületi „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Elfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr. 1/2, évre 2 frt 50 kr.
 Fél évre 5 — „ — „ — „
 Elfizetési pénz minden közzétételre.
Főpénz, Vécsey-ház földszíni
 a szerkesztőségbe bérletre küldendők.
Elfizetési helyben:
 Telegráf K. Lajos könyvtárakadémiánál a szerkesztőségben. — Egyébhol a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
 Öt óráig 5 kr.
 Öt óráig 10 kr.
 Öt óráig 15 kr.
 Öt óráig 20 kr.
 Öt óráig 25 kr.
 Öt óráig 30 kr.
 Öt óráig 35 kr.
 Öt óráig 40 kr.
 Öt óráig 45 kr.
 Öt óráig 50 kr.
 Öt óráig 55 kr.
 Öt óráig 60 kr.
 Öt óráig 65 kr.
 Öt óráig 70 kr.
 Öt óráig 75 kr.
 Öt óráig 80 kr.
 Öt óráig 85 kr.
 Öt óráig 90 kr.
 Öt óráig 95 kr.
 Öt óráig 100 kr.

A védvám és a megyei önkormányzat.

Mindaddig, míg iparunk, kereskedelmünk isen után Bécs kégyelmére lesz bízva, egész nemzetgazdaságunkat a sors-játéka fogja vezetni.

Mig önálló nemzeti bankunk és az önálló vámterület felállításával, célirányban levő iparunk és kereskedelmünk részére a védvám által, a verseny csupán hazánk határára nem szorítottatik, míg az önálló nemzeti bank létesítése által részére, a mezei gazdaságot a sors-játéka fogja vezetni.

Mig önálló nemzeti bankunk és az önálló vámterület felállításával, célirányban levő iparunk és kereskedelmünk részére a védvám által, a verseny csupán hazánk határára nem szorítottatik, míg az önálló nemzeti bank létesítése által részére, a mezei gazdaságot a sors-játéka fogja vezetni.

Vagy nem annak bizonyítéka e azon hallatlan eset, melyet a lapok sorba felmentenek, melyben egy n.-kállói emberbarátrol van említés téve, ki egy ottani szegény embertől naponként minden forint után 25 kr kamatot szarolt, mely 100 frt után egy évre nem kevesebb, mint 9125 frot teszen.

Igy megy ez most hazánkban mindenütt, csak hogy nem jut annak 1000-ed része sem nyilvánosság elé. Itt nálunk Szabolcsban, a községek igen nagy része — úgy, hogy alig vehető ki négy község, — mind egyes uszorások zsebében van, a ki e felett kételkednék, utalom, hogy nézze meg egy pár közös telekkönyvét és meg fog róla gőzödni, miszerint egy cseppet sem nagyjítottam.

A többi közt csupán Ibrány községet említem fel, mely község összes népe így jutott egyetlen uszorás márkába, hol az összes lakosság azon egy verszopónak keres egész éven át kamat fejében. És ez így van községenként az azal a különbséggel, hogy más községeket több ilyen póczával vert meg a bszuló sors keze.

Tudják-e uraim, hová fog vezetni ez rövid időn? Én meg nem mondok, találja el ki-k magától. Ugy is szélre hallhatják már azt a néptől, és a kinek van füle a hallásra. halja.

Harmadik helyen van említve: Megyei önkormányzatunk teljes visszaállítására. —

Mióta a megyei önkormányzat, a centralizáció kedvéért fel lett áldozva, — Mióta ki lettek nevezve a törvény szolgáltatói egy ember által, és attól függővé téve: azóta fényesen igazolta ezen intézmény rossz és tarthatatlan voltát annak működése.

Mindjárt életbeléptetése alkalmával

A centralizált hatalom lehet nagy, de ép úgy, miként nem tudva, tartós sem lehet, s minthogy nem a nemzet érdekeit, — tehát a reactiót szolgálja.

Mióta alkotmányunk védbástya a megyék skeletonjaivá lettek — a régi autonómikus megyéknek, a feláldoztatott centralizációnak, azóta ross a törvénykezés úgy, mint a közigazgatás; — mert a kettő téven egy egészet, egymás nélkül, mint fél, mint a kettő elromlott, — és ezen felül rendkívül drága is, a mi czéljellenes.

Van még egy jó oldal a megyei autonómikus rendszernek, t. i. a megyei közgyűlések képeznek kitűnő országgyűlési képviselőket; az ifju, ki a közpályára akar lépni itt találja fel a közpályá élet iskoláját, itt ismerkedhetik meg hazájá és megyéje sérelmeivel és jogjaival, itt ismerik meg választói tehetőségeit és elveit s így, mint ösmert egyént, kinek elvei az övékkel egyezők bátran küldhetik föl képviseltetésük végett az országgyűlésre. Mig a centralizáció rendszere mellett nemcsak az érdekeltség, de az értele is kivész.

Autonómiát nemcsak a megyéknek, de a községeknek is, ki kell azt terjesztenünk mentül szélesebb körben, hogy a hatalom embereinek annál több óra s egyszersmind a törvényeknek annál több és serényebb végrehajtója legyen.

A szerb kormány folytonos sürgető panasza folytán — írja a „K. Népe” — Ausztria-Magyarország és Oroszország felosztották a többi hatalmakat, melyek a párisi szerződést aláírták, hogy a Szerbia ellen intézett nagyszerű hadikészületek tárgyában a portánál teendő barátságos észrevételeket támogassák; de Anglia határozott ellenzése lehetetlenné tette a közös eljárást.

A Németországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződés megújítása éleken foglalkoztatja a közös külügyminiszteriumot. Noha e szerződés felmondásának még nincs itt az ideje, nagyon óhajtának, hogy a megújítás módzatai felett már most egyezmény jöhetne létre Németországgal.

Az egy éves önkétesekre vonatkozólag a hadügyminiszter, egyetértőleg a magyar és az osztrák miniszteriummal, a következő szabályzatot bocsátotta ki: A magasabb iskolákat látogató egy éves önkétesek katonai kiképzetése czéljából a jelenléti év alatt a következő időpontokat az illetők rendelkezése: a) A téli tanfolyam alatt 10 óráig az egyetemi, 9 óráig a műegyetemi hallgatók részére; a nyári tanfolyam alatt 10 óráig az egyetemi, 9 óráig a műegyetemi hallgatók részére; b) a detutáni órák két óráról minden iskolán napon; c) hetenkint egy bizonyos egész szünnap minden osztályzatú tanuló részére; d) minden vasárnap, s mindazon ünnep, melyek az illető tanítványok mint iskolai szünnapok szokásosak; e) jul. 16-tól ject. 15-éig terjedő idő és a többi szokásos szünnap egészen; — Különös szünnapoknak tekintetnek: a karácsonyi szünidő decz. 24-től jan. 6-ig bezárólag; a farsangi szünidő, azaz farsangvasárnapjától hamvazószerdájáig bezárólag; a husvét szünidő, a nagyszűrtörtököt megelőző csütörtöktől a husvét utáni csütörtökig; végül a pünköszt szünnapok, és pedig pünköszt vasárnap, hétfő és kedd. Azon katonai parancsnokságok, a me-

szekere mellett leendő közbizalmat tárgya, e nagy megaláztatás még nem is gondol; de kevés pillanat múlva tisztába volt magával: a Caesar diadelszekere mellett, rab gyanánt vitetni, dicsőség, mert mindenki megismert a fogly Zenóbiát s megdumhatja, hogy egy szép országban ő fejedelméje, kit népei most is tisztáznak. Egy nemzetnek haláját tudva, nem békén él lehet-e viselnem — gondolta a legmegalázottabb csapást is.

A fogly holgy számára, csakhamar készen állt a sátor, Aurelian úgy látszik, győzelmét parancsolni részére rendezni. Örök változatos meghatározott időben sátorra előtt, nem azért, mintha rettegéssel töltötte, hanem, hogy megvédjék, biztosítsák a mérgesedő harcban bosszujától, s farsadt tagjainak pihenést engedjenek.

Hiába zárt Zenobia szeméit álomra, hiába akart semmiről se gondolkozni, kerlette az álom, szüntelen gondolatirajok vonultak át lelke előtt. Képezetében állt Aurelian fejedelmi alakja; minden szó fillében csengett, melyet ajkáról elhangzott hallott. A triumphusban vezet, gyalogzatát gondolatában eddig is megsokta, hisz ő nála hatalmasabb és vitésőbb fejedelmek részestek már eselött abban.

IV.
 Nagyszerű diadalmenetét tartja Aurelian. Egész Róma megtelik örümlajjal, — előkelő házigyék koszorúkat készítettek, hogy behintessék vele a győző utat, a szentatus diadal íveket emeltették, a kaputól bejárta virággal s zöld

gyűlések összehívása sem foglalkoztat anyai tárgygyal, s illetőleg nem alkottak anyai törvényeket (74-ét) mint az 1792-iki országgyűlés egyedül. Ennek okta az volt, hogy a király csak eddig tartotta együtt rendjeiket, míg a subsidiumokat megszavazták, s azután feloszlatta a gyűlést.

S minthogy ez mindig ismétlődött a nevezett korban, a megyei és városi képviselők gyankodva, — zugolódva, a bizalmatlansággal telve oszlottak szét. Sajátságos kivétel képes e tekintetben a többiekétől az 1807-ki országgyűlés kezdete.

Nevezetesen a trónbeszéd a lehető leghelyzebb volt a magyar nemzetre; igen, mert ekkor készült Ausztria a döntő háborúra Franciaország ellen, s mintán jól tudta a kormány, hogy Magyarország szolgálatja a had folytatására a katonát, pénzt, szénát, zabot, stb. jónak látta Ferenc király „kedves magyarjai” előtt oly hurokat pengeni a trónbeszédben, melyekre áldozatkészégek gazdag tárházat megnyissák. De még más oknál fogva is ünnepélyesebb volt ez országgyűlés kezdete a szokottal, amennyiben összegevén Ferenc királynak 3-ik nejevel, Mária Ludovicával tartott menyegzőjével, Pozsonyban nagyszerű ünnepélyek tartották a karok és rendek mulattatására.

Hozzájárult még mindehhez a királynéknak azon tette, hogy a koronázáskor felajánlatai szokott 50,000 aranyat az alaktandó magyar hadi akadémia alapítókéjének adomálya, mely ettől kezdve nevé is viseli a maig is fenáll.

Minden emel volt elég.
 Hogy a nemzet áldozatkészéget annál nagyobb mérvben igénybe vehessék, egyrészt a háború és a főhercegek mindent elkövettek a közelemény megnyerésére, másrészt a francia háborút úgy tüntették fel, mint a mely Magyarország függetlenségével kapcsolatban áll. De mennyire változott a helyzet a háború után, mely Ausztria vesztésével végződött, mutatják az 1810-iki országgyűlés irómányai, melyek a kormány visszaélései miatti panaszokkal teltek.

Az 1811-iki országgyűlés representációjából pedig az látszik, hogy a rendek nagyon el voltak keseredve. Anyai családán után ismét kérték abban a magyar nyelv érdekében hozott törvények megtagadását, illetőleg foganabba vételét, továbbá a sajtó és szólásszabadság tárgyú törvényjavaslatok szentesítését. — Es utóbbi t. i. a szólásszabadság nem volt ugyan az országgyűlésen fenyegetve, de igen a megyei gyűléseken.

Ferenc alatt behozott ugyan az a szokás, hogy azok, kik a megyei gyűléseken a kormány elé kerültek, beszélték, beszélték, beszélték, ad audientum verbum, vagyis a fejedelmi dorgatorum meghallgatására. A sajtó és szólásszabadságon kívül sürgettek rendiek az is, hogy a pesti színházban felülva magyar és német előadások tartassanak, de kérelmük nem hallgatott meg.

Ferenc király, ki kormányaléptekora a lepszabadelvűbnek mutatkozott, bár Thun befolyása és a francia forradalom eseményei folytán annyira megváltozott, hogy elhitté, miképpen minden rosz, a mi a francia forradalom szüleménye, és emnélfogva a szabadság, haladás és demociatáról hallani sem akart.

Fel van jegyezve róla egy adoma, mely szerint angol udvari orvosa azért, hogy a hurtrban szenvedő urának erős constitutiót ajánljon, hogy győztesül, keményen megdorgáltatott.

Más tekintetben azonban jószívű, kegyes volt alattalvól, kivált az örökös tartományok lakói s ezek között leginkább — miként V. Ferdinánd — jó bécsieli iránt.

Nevezetesen, hogy uralkodása kezdetén kabineetben egyetlen titkos feladási így sem fordult elő, míg ellenben uralkodása végén a cancellárián a titkos feladások özönöltek, mi az ellenségekkel folytatott talán legmagyarabb cancellár báró Thunnak, — ki a titkos rendőrség intézményét behozta — tulajdonítható.

Igy haladott a zajos kíséret, a caesári palatoga, hol Aurelian mint nemeslelkű ember, fogynak illő elhelyezéseket meghagyta. A sokaság a látványval megelőlegeve szótollott, ki egyet, ki más jegyezve meg a caesári s a fogly hatalmasokról.

Zenobia képményes lakosztályba szállásoltaték, szolgálatára udvari holgyek rendeltettek, minden óhaját lehetőleg teljesítették; csudálkozott, hogy ennyi előzékenység, ennyi udvariasság miként szorgalmazhat ellenségétől. — Tudta, hogy a foglyának, vagy vérgéd, vagy börtön a helye s ő, mégis a caesar egyenes akaratából, hajdani méltóságához illően van ellátva.

Napok s hetek multak, midőn megvilágosodott agyában Aurelian kegyelmes eljárása. De vessünk egy pillanatot Aureliánra.

mint a mi becsületes működés...
 becsületes honpolgárok, (ellenkezőt bizonyíthat, nem merészelhet), s bevalljuk lelkiismeretesen jóvágyadótást végett. Igaz, hogy ezt nem tehetjük, mert előre senki nem róla. De mindegy; fizetünk bejutjuk azt, ami méltányos és jogos, nem tehetünk, nem a mi kényelmeinkért, hanem a szegények, a közelemény érdekében ne bűnök.

ak oda fent, mint az özönvíz...
 dat galenus opes... ergo, mert gazdagabb lettél szellemi tömörítésre, mely mindenre kiterjed, — amely nekem mint bárknek a világon saját anyosnak találjuk, ha a four, a a, a gazdag földes ur, a nagy gazdasági czikkéért adózik, de — azért, kocsinkért fizessünk, ezt fel, doktor létünkre is véges elvontként nem mentenek is fel e mentenek fel legalább az idezett ak g., pontja értelmében, mely a nem esnek „a kizárólag mezőgazdasági, vagy iparüzletit elvontként megítélés méltányolatlanságát tekintésük eljárásunk iparüzletit „opes”-einket összeszerjük, s jaink ezen kincsek megszerzésé eszközöknek! (?)

ezzen memorandumot minden...
 az egész országban, ugyszinte helyg és pénzügyminiszteriumok-gyelmébe.
 1875. szeptember 25-én.
 Dr. A. K. J.

EGUJABB.

esz Bálint püspököt N.-Bá...
 k-án nagy ünnepélyességgel s...
 k-ök közt fogadták a nép ezrei.
 Kálmán — hir szerint —
 a magyar kormányelőki
 Henci szobrát. Nagyon he-
 sztaán e terv is ne jusson
 pontok sorsára.

Kitűnő jellemrajza.

zeni színház.
 8. szám.
 1875. szept. 30-án.

Adatok.

jó barátok.
 Sardon Viktor után francziá-
 totta Szerdahelyi Kálmán.
 Mily boldog, kinek sok jó barátja
 Ha a jó barátoknak nagyon jó
 nagy baj van a hazánál, 3-dik felv.
 galom a jóbarátok önfeláldozása.
 azért a mi barátaink, nem min-
 denkor jóbarátaink.

Robinson-nai előkészület.

Robinson-nai előkészület.
 2. fényes kiállítás. Itt először
 Bónissan.
 3. felvonásban. Offenbachtól.
 órákor, vége fel 10-kor.

Társaságok.

társaságok.
 1875. szept. 29. (Távirati tudó-
 1875. szept. 29. arany 5.35 — ; Napo-
 kerkesztő s kiadótulajdonos:
 MARI KÁROLY.
 Főmunkatárs:
 SZAI DANIEL.

Közlöny.

kros árucarnok
 lapítójánál
 alálható a legőcsöb
 vásárlási forrás.
 és minden e szakba
 27 krért, hanem min-
 szatálneműiek is dus-
 tannak el.
 sítottának.
 294 7—20

Sashegyi, egri és vörszlai.

sashegyi, egri és vörszlai
 al, palack-, itcze és akó-
 továbbá, kitűnő tokjai bo-
 bel- és külföldi cemegeje-
 b árért.
 megrendelések pontosan és
 özöltetnek.

